

**TÁJÉKOZTATÓ
A MAGYARORSZÁGON MŰKÖDŐ
IPARI PARKOK HELYZETÉRŐL**

Budapest, 2016. október

1. Vezetői összefoglaló

Az ipari parkok az Európai Unió gyakorlatában és hazánkban is olyan ipari területek, melyek célja, hogy az adott ország és azon belül egy-egy térség iparának mozgatórugói legyenek, jelentős mértékű munkahely-teremtéssel járuljanak hozzá az adott város vagy térség fejlődéséhez. Az ipari parkok vonzó befektetési környezet megteremtésével és emelt szintű szolgáltatás nyújtásával, korszerű telephely kialakításával növelik a vállalkozások versenyképességét.

Az „Ipari Park” cím viselői évente beszámolnak tevékenységükről, ez alapján összefoglaló készül a Magyarországon működő ipari parkok helyzetéről és teljesítményéről. A nyilvántartásban szereplő 196 ipari park közül 68 küldött beszámolót, az alábbi helyzetkép ezek részletes adatai alapján készült. A 68 ipari parkban 1384 vállalkozás működik, a parkok 106.358 főnek adnak munkát. A parkokban működő vállalkozások együttes árbevétele 5.431 milliárd forint volt.

A versenyképesség növelésének irányába ható, az előző beszámoló elkészülte óta bevezetett legfontosabb változások az Ipari Park címhez kötődő feltételek egyszerűsítése, a „Tudományos és Technológiai Park” cím bevezetése, melynek eredményeként jelenleg 8 „Tudományos és Technológiai Park” címmel rendelkező ipari park van Magyarországon.

A tudományos és technológiai park az az ipari park, mely elsődlegesen tudásintenzív, technológiai innovációval foglalkozó vállalkozások fejlődésének elősegítésére jött létre vagy ilyenként működik. Gyakorlatilag a tudományos és technológiai parkok a kutató szervezetek és más olyan intézmények csoportosulásai, amelyek a tudományos fejlesztés teljes folyamatához kapcsolódnak, a laboratóriumi kísérletektől a termelésen át az értékesítésig. Fizikai megjelenésében egy vállalati zóna (többségében kis- és középvállalatok) irodák, laboratóriumok és a termelés együttese.

2015. év folyamán Magyarországon „Ipari Park” címmel rendelkező 225 ipari park közül **32 esetben került sor az „Ipari Park” cím megvonására**, melyből 8 esetben a címviselő szervezet - felszámolási vagy végelszámolási eljárás jogerős lezárását követően – megszűnt. A többi esetben pedig gyakorlatilag semmiféle értelmezhető gazdasági tevékenységet nem végzett már az ipari park. (jellemzően 1-2 betelepített vállalkozást és 30 fős foglalkoztatást találunk, az ipari parkokról szóló 297/2011. (XII. 22.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Korm. rendelet) előírt 10 vállalkozás és 350 fős foglalkoztatással szemben.) Azóta történt „Ipari Park” címszerzések eredményeként jelenleg összesen 196 ipari park van Magyarországon.

A legdrasztikusabb szankciót – címmegvonás – csak a valóban semmilyen értelmezhető gazdasági tevékenységet nem végző ipari parkoknál került alkalmazásra.

További **42 esetben figyelmeztető** levél került megküldésre azon ipari parkok részére, amelyek a jogszabályban, valamint a címszerződésben vállalt kötelezettségeiknek nem tettek eleget.

Végső cél:

- csak a jogszabály **összes követelményének maradéktalanul** megfelelő szervezetek birtokolhassanak vagy szerezhessenek ipari vagy tudományos és technológiai park címet
- a jövőben a megnevezés valódi értékhordozó szerepet töltsön be, **egyfajta „brand”-ként** funkcionáljon.

A jelenlegi **196 ipari park** az ország méretéhez képest mennyiségileg elegendő, a területi eloszlásuk megfelelő. Majdnem minden nagyváros közelében létezik vagy fejlesztés alatt áll a helyi értékekre és külföldi beruházók befektetési hajlandóságára alapuló ipari park. A részletes jogszabályi környezet 2010-es megteremtése és a rendszer beindítása után, a következő időszak legfontosabb célja a minőségi fejlesztés. Nem cél a parkok számának feltétel nélküli emelése, sokkal inkább a megfelelő parkok fejlesztésére szükséges koncentrálni és hosszútávon megbízható márkánévvé tenni az „ipari parkot”.

Amennyiben a betelepült vállalkozások számát és a foglalkoztatottak számát, mint két jogszabályi kritériumot tekintünk, **az adatot szolgáltató 68 ipari parkok** közül 11 nem felel meg a vállalt kötelezettségeknek. A profiltisztítás érdekében felülvizsgálandó, hogy az ipari park cím birtokosai megfelelnek-e az egyszerűsített jogszabályi követelményeknek és a gazdasági realitásoknak. Ezeket figyelembe véve el kell kerülni, hogy a rendszeresen alulteljesítő szervezetek tartósan viselhessék az ipari park címet, értéktelenné téve e jogi intézményt a kritériumoknak megfelelő magas színvonalon teljesítő ipari parkok számára is.

A Kormány és az iparügyekért felelős miniszter célja a magyar ipar tartós fejlődési pályára állítása. Ezzel párhuzamosan minden lehetséges eszközt szeretnénk kihasználni a magyar vállalkozások fejlesztésére és új munkahelyek teremtésére. Az ipari parkok szerepe a következő EU-s költségvetési időszak (2014-2020) során is kiemelkedő lesz és az ipari parkok nagyban hozzá fognak járulni a magyar ipar fellendítéséhez és az ország újraiparosításához. A Kormány célja, hogy a 2014-2020-as időszakban megszerezhető uniós támogatások a megelőző időszakhoz képest átgondoltabb és hatékonyabb rendszerben kerüljenek a magyar vállalkozásokhoz. Az ipari parkok gazdasági erejét ismerjük és a közép illetve hosszútávú gazdasági tervezés alappilléreinek tekintjük őket.

2. Az ipari park fogalma, célja és jogszabályi háttere

Az ipari parkok az Európai Unió gyakorlatában és hazánkban is olyan ipari területek, melyek célja, hogy az adott ország és azon belül egy-egy térség iparának mozdítórugói legyenek, jelentős mértékű munkahely-teremtéssel járuljanak hozzá az adott város vagy térség fejlődéséhez. Az ipari parkok vonzó befektetési környezet megteremtésével és emelt szintű szolgáltatás nyújtásával, korszerű telephely kialakításával növelik a vállalkozások versenyképességét. A betelepült vállalkozások az infrastruktúra és egyéb szolgáltatások közös használatával csökkentik saját költségeiket, a termelő vállalatok és a beszállítók összekapcsolásán alapuló rendszer növeli a hatékonyságot és az ipari park cím birtokában közösen tudnak pályázni pl. bizonyos források elnyerésére.

A Korm. rendelet részletesen szabályozza az ipari park cím elnyerésének kritériumait, azokat a kötelezettségeket, melyeket az ipari park cím viselőjének teljesítenie kell a betelepülő vállalkozások számát és az ipari park vállalkozásai által foglalkoztatottak létszámát illetően. A jogszabály lehetővé teszi „Ipari Park” illetve „Tudományos és Technológiai Park” címre

történő pályázat benyújtását. Utóbbi esetében az alapvető kritériumokon felül feltétel, hogy a pályázónak fennálló együttműködési vagy kutatási szerződése legyen egyetemmel, főiskolával vagy akadémiai intézettel és a park területére betelepült vállalkozások közül legalább három együttműködjön K+F+I tevékenység végzésében.

Az ipari park címet a nemzetgazdasági miniszter döntése alapján, pályázat útján lehet megszerezni. A pályázat beadásakor már legalább 5 vállalkozásnak a tervezett ipari park területén kell működni, és a vállalkozások által teljes időben foglalkoztatottak együttes létszáma legalább 100 fő, a tudományos és technológiai parkok esetében 75 fő.

Az ipari park címet viselő szervezet pályázatával és az ipari park cím megszerzésével vállalja, hogy fejlesztő munkája eredményeként a pályázat elnyerésétől számított 5. év végére a betelepült vállalkozások száma legalább 10, illetve a meglévő és a létesítendő munkahelyeken a teljes munkaidőben foglalkoztatottak száma együttesen legalább 350 fő lesz, a tudományos és technológiai parkok esetében 150 fő. A cím önmagában pénzügyi támogatást nem jelent, azonban több uniós pályázati forrás elérhetőségének feltétele az ipari park formában történő működés.

A tudományos és technológiai park az az ipari park, mely elsődlegesen tudásintenzív, technológiai innovációval foglalkozó vállalkozások fejlődésének elősegítésére jött létre vagy ilyenként működik. Jellemző sajátosságuk, hogy gazdaságfejlesztési stratégiájuk az egyetemi és tudományos kutatási kapacitásukon alapszik.

Gyakorlatilag a tudományos és technológiai parkok a kutató szervezetek és más olyan intézmények csoportosulásai, amelyek a tudományos fejlesztés teljes folyamatához kapcsolódnak, a laboratóriumi kísérletektől a termelésen át az értékesítésig. Fizikai megjelenésében egy vállalati zóna (többségében kis- és középvállalatok) irodák, laboratóriumok és a termelés együttese.

2016. január 1-től módosult a Korm. rend., mely alapján pontosításra került az ipari park fogalma, mely szerint ipari park: „infrastruktúrával ellátott olyan terület, ahol elsősorban termelő és feldolgozóipari tevékenységet végző, valamint innovációra törekvő vállalkozások találhatóak.”

A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény alapján *kapcsolt vállalkozásnak minősülő cégek egy vállalkozásnak* számítanak a pályázat elbírálásakor. Az „Ipari Park” és a „Tudományos és Technológiai park” cím elnyerésére irányuló pályázatra folyamatosan lehet pályázni.

A címet elnyert szervezet az erről szóló értesítés kézhezvételétől jogosult a cím viselésére.

Kiemelten támogatandó együttműködési formák a klaszteresedés elősegítését szolgáló ipari parkok, amelyek bizonyos szempontok szerint válogatott gazdasági vállalkozásokat fognak össze, ezek együttműködéstől várnak el többleteredményt.

3.1 Regionális megoszlás és tulajdonosi szerkezet

Az „Ipari Park” címet viselő szervezetek 2/3-a gazdasági társaság (45 db), 1/3-a pedig önkormányzat (23 db) (a 68 ipari park vonatkozásában).

Az „Ipari Park” címet viselő szervezetek többsége önkormányzati vagy belföldi magántulajdonban van, az egyéb tulajdonosi forma aránya csekély.

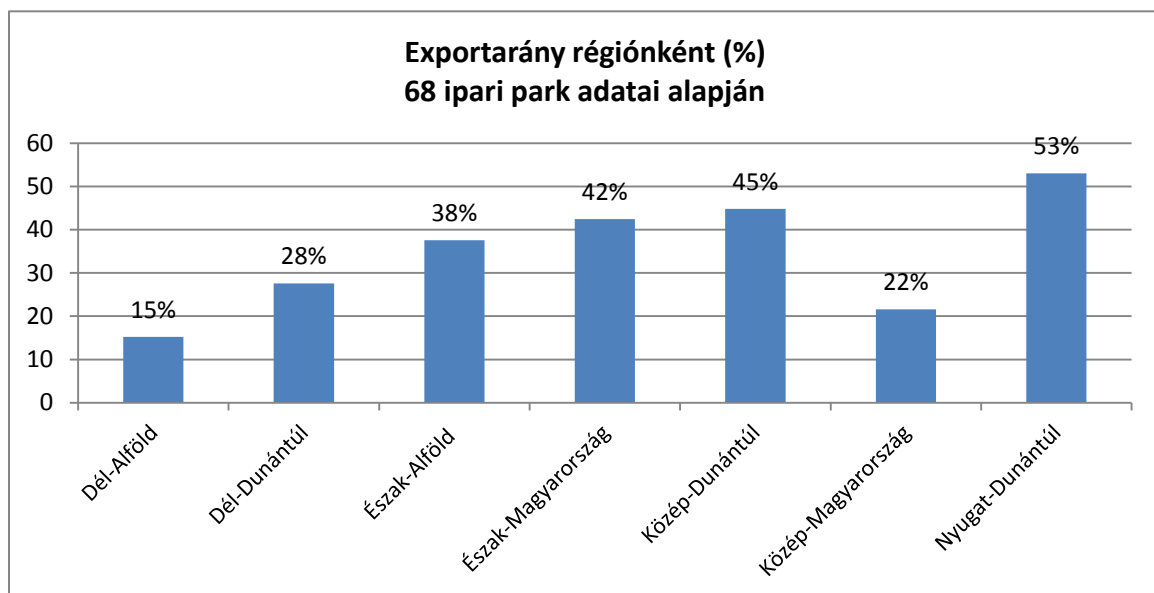
Az ipari parkok átlagos területe 92 ha, az átlagos betelepítettség 52,69 %, tehát az ipari parkok többsége rendelkezik még beépíthető területtel. Az ipari parkok jellemzően eladják területüket (75 %), a területek mindössze 25 %-át adják bérbe.

3.2 Működő vállalkozások

Átlagosan 32 vállalkozás működik egy ipari parkban, ami növekedést jelent az előző évi adathoz képest (átlagban 26 vállalkozás parkonként).

Az adatot szolgáltató parkok vállalkozásai összesen 106.358 főt foglalkoztatnak, ipari parkonként átlagosan 1587-et.

Az ipari parkok árbevételből származó export aránya átlagosan 34 %, ami megközelítőleg megegyezik az előző évben mért 34,2 %-kal.

3.3 Ipari parkok által nyújtott szolgáltatások

Az ipari parkok számos szolgáltatást nyújtanak a betelepülő vállalkozások részére. Tanácsadási szolgáltatást az ipari parkok többsége, 77 %-a nyújt (műszaki tanácsadást 69%, jogi tanácsadást és pályázatfigyelést 56%). Az egyéb szolgáltatások közül kiemelkedő a parkok 2/3-a esetében megoldott hulladékgyűjtés, tömegközlekedés, karbantartás, takarítás, biztonsági szolgálat. Valamilyen logisztikai szolgáltatás az ipari parkok több mint felében

rendelkezésre áll, ezek közül is a rakodás és a fuvarozás a leggyakoribbak (45%), ezt követi a szállítás és raktározás (40%), míg a szállítmányozás, csomagolás, vámügyintézés ritkább (29 %). Innovációs szolgáltatásokat kevés ipari park nyújt, az ipari parkok 1/3 részében érhető el valamilyen innovációs szolgáltatás (innovációs tanácsadás, technológia-transzfer vagy minőségbiztosítás). Összességében elmondható, az ipari parkokban nyújtott szolgáltatások aránya hasonló a korábbi évekéhez.

4. Pályázati források:

- A tervek szerint a többségi magántulajdonú ipari parkok és meglévő iparterületek fejlesztésére a **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** keretében a teljes **2014-2020-as programozási időszakra** vonatkozóan **12,5 Mrd Ft-nyi meghirdethető keretösszeg** áll rendelkezésre (310,1-es Eur/Ft árfolyamon), amiből 2016 első felében a GINOP 1.2.4-es konstrukció **6 Mrd Ft-os** keretösszeggel került meghirdetésre. A támogatási kérelmek benyújtására 2016. május 17-től lehetőség. A harmadik negyedév végéig beérkezett támogatási kérelmek meghaladják a 300 millió Ft-ot.
- A **megyék által megvalósított** helyi gazdasági infrastruktúra-fejlesztésére a **TOP 1-es** prioritásában áll rendelkezésre egy **114 Mrd Ft-os** összeg, ami magában foglalja a többségi önkormányzati tulajdonú ipari parkok és iparterületek fejlesztését, inkubátorházak fejlesztését, és egyéb helyi gazdaságfejlesztési akciók intézkedések megvalósítását is.
- A Széchenyi 2020 keretében, 2016. januárban megjelent az „**Ipari parkok, iparterületek fejlesztése**” című (TOP-1.1.1-15) felhívás.

A **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)** keretében megjelent konstrukció a **vállalkozói környezet és az üzleti infrastruktúra fejlesztését célzó, önkormányzati tulajdonú iparterületek, ipari parkok, tudományos és technológiai parkok fejlesztésére, iparterületek kialakítására, alapinfrastruktúra kiépítésére, bővítésére, az iparterületek elérhetőségét és feltárását segítő vonalas infrastruktúrák fejlesztésére** fókuszál. Alapvető elvárás új munkalehetőségek megteremtése, a foglalkoztatás növelése a kevésbé versenyképes térségekben működő, betelepült vállalkozások működési helyszínének infrastruktúra-fejlesztésén, működési feltételeik kedvezőbbé tételén keresztül.

Támogatási kérelem benyújtására a megyei jogú városok önkormányzatai, nem kkv kategóriába tartozó, önkormányzati tulajdonú jogi személyiségű vállalkozások, valamint önkormányzati tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok jogosultak.

A támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg teljes költség alapon a TOP beavatkozási területén: **40,114 milliárd forint.**

- A **Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP-1.2.2-2015)** keretében pest megyei, önkormányzati ipari parkok fejlesztésére **2,87 Mrd Ft** áll rendelkezésre.

5. Az ipari parkok fejlesztési irányai

Az ipari park cím vonzerejének megőrzése érdekében meg kell előzni a cím devalválódását, biztosítani kell, hogy az „ipari park” cím ne pusztán marketing-értéket képviseljen, hanem a betelepült vállalkozások számára nyújtott – fejlődést elősegítő – szolgáltatásokban megvalósuló háttér és kedvező fejlesztési környezet álljon mögötte. A jövőben az „Ipari Park” cím pályázatok elbírálásakor előnyt élveznek azok (plusz pontként értékeljük), akik munkavédelmi szolgáltatást nyújtanak, vagy szerveznek a parkba betelepült vállalkozások számára.

A jövőben kiemelten támogatandó együttműködési formák a klaszteresedés elősegítését szolgáló ipari parkok, amelyek bizonyos szempontok szerint válogatott gazdasági vállalkozásokat fognak össze, ezek az együttműködéstől várnak el többtehereredményt. Ez az együttműködés kötődhet a termeléshez, K+F-hez, innovációhoz, bizonyos ágazathoz, vevői-beszállítói kapcsolathoz, tudományos tevékenységhez, kulturális értékekhez, stb. Bármely esetben elképzelhető a régió fejlődésére gyakorolt kedvező hatás, akár közvetlenül a termelésen és kutatáson, akár közvetve a befektetési hajlandóság javulásán keresztül.

6. Ipar 4.0

Egy új technológiai korszakváltás időszakát éljük, amelyben az internet-gazdaság alapjaiban alakítja át az ipari gyártási rendszereket, a folyamat a gazdaság és társadalom legkülönbözőbb területein gyors változásokat generál, új piaci és technológiai hajtó erőket szabadít fel, innovatív üzleti modelleknek nyit utat.

A legjobb nemzetközi, (különösen a német) gyakorlatok jól jelzik, hogy ez lett korunk uralkodó iparpolitikai eszméje, amely az újraiparosodási folyamat alapját képezi, meghatározó szerepet betöltve mindenekelőtt a KFI kereslet generálásában. Ennek forrását az infokommunikációs technológiai trend és az ipari technológiai innovációk konvergenciájának köszönhetően megnyíló üzleti modellek jelentik, amelyek a korábbiakat gyökeresen felülíró architektúrájú szoftverek kifejlesztésével, az intelligens (smart) technológiák, termékek, szolgáltatások piacra kerülésével a digitális innováció hajtó motorját jelentik.

A korábban egyoldalúan zárt innovációs modellt követő K+F tevékenységek hirtelen nyitottabb formát öltöttek, lehetővé téve, s ösztönözve, hogy bizonyos technológiai innovációk kidolgozásában fokozatosan teret nyerjenek az osztott gazdaság (sharing economy) mechanizmusai, és megjelenjenek és erőteljesen növekedjenek a technológiai platform alapú hálózatok, előnyös belépési esélyt teremtve az új innovatív vállalkozások számára, technológiai innovációik sikeres piacra viteli lehetőségeivel.

AZ „IPAR 4.0” ALAPPILLÉREI

E sűrűn használt fogalom, korunk hívószavaként napirenden lévő témája a politikai, gazdasági párbeszédnek, eszmecseréknek, de gyakran nem lehet tudni, hogy pontosan mit értenek rajtuk. A rövidítés „4.0.” valami újat takar, valami eddig nem létezőre utal.

Az iparban a teljes gyártási folyamatok automatizálását, összekapcsolását intelligens vezérlését kifejező Ipar 4.0 gyűjtőfogalom, amelynek egyfajta ellenpólusát képezi az amerikai gondolkodásmódot tükröző, az intelligens, összekapcsolt eszközök gyűjtőfogalma, a “dolgok internete” (internet of things, IoT), amely inkább a felhasználói, vagy szolgáltatási oldalról közelít a fizikai és a virtuális világ konvergenciájához.

Célunk, hogy az ipari parkba újonnan betelepült vállalkozások minél nagyobb arányban az Ipar 4.0 eszközeit előállító, illetve felhasználó cégek közül kerüljenek ki. Mindezek megvalósítását hatékonyan segítik elő a Tudományos és Technológia Parkok, melyek elsődleges célja a közös K+F+I tevékenység megvalósítása, ösztönzése.

Összegezve az Ipar 4.0 lényege az összekapcsoltság, HMI (Human-Machine-Interface) az ember és gép közötti - HMI (Human-Machine-Interface) - kapcsolódási pont a kommunikáció új minőségét biztosítja. Ennek következtében a munkaerő-igény meg fog változni. Nem feltétlenül több vagy kevesebb emberre lesz szükség, inkább más készségekre és ez a munkaerő felkészítésében is változásokat igényel. Egyrészt nő a kereslet az IT szaktudás iránt, másrészt ugyanolyan fontos az is, hogy hogyan készítjük fel a munkaerőt a jövő környezetében/gyárában való munkára.